

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 24 listopada 2011 r. (*)

Społeczeństwo informacyjne – Prawo autorskie – Internet – Programy „peer-to-peer” –
Dostawcy dostępu do Internetu – Wprowadzenie systemu filtrowania połączeń
elektronicznych celem uniemożliwienia naruszającej prawa autorskie wymiany plików
– Brak ogólnego obowiązku nadzorowania przekazywanych informacji

W sprawie C-70/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez cour d'appel de Bruxelles (Belgia) postanowieniem z dnia 28 stycznia 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 lutego 2010 r., w postępowaniu

Scarlet Extended SA

przeciwko

Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM),

przy udziale:

Belgian Entertainment Association Video ASBL (BEA Video),

Belgian Entertainment Association Music ASBL (BEA Music),

Internet Service Provider Association ASBL (ISPA),

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, J. Malenovský (sprawozdawca), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász i G. Arestis, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 stycznia 2011 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Scarlet Extended SA przez T. De Meese’a oraz B. Van Asbroeck’a, adwokatów,

- w imieniu Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM), Belgian Entertainment Association Video ASBL (BEA Video) oraz Belgian Entertainment Association Music ASBL (BEA Music) przez F. de Visschera, B. Michaux oraz F. Brison, adwokatów,
- w imieniu Internet Service Provider Association ASBL (ISPA) przez G. Somersa, adwokata,
- w imieniu rządu belgijskiego przez T. Materne’a oraz J.C. Halleux oraz przez C. Pochet, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smoleka oraz K. Havlíčkovą, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Fiorentina, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez C. Wissels oraz B. Koopman, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez M. Szpunara, M. Drwięckiego oraz J. Golińskiego, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu fińskiego przez M. Pere, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Samnaddę oraz C. Vrignon, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 kwietnia 2011 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni następujących dyrektyw:
  - 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178, s. 1);
  - 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10);
  - 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.

w sprawie egzekwowania praw własności (Dz.U. L 157, s. 45, i sprostowanie Dz.U. L 195, s. 16);

- 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281, s. 31), oraz
  - 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201, s. 37).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między spółką Scarlet Extended SA (zwaną dalej „Scarlet”) a Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) (belgijskim zrzeszeniem autorów, kompozytorów i wydawców, zwanym dalej „SABAM”) w przedmiocie odmowy wprowadzenia przez Scarlet systemu filtrowania połączeń elektronicznych dokonywanych za pomocą programów wymiany plików (zwanym „peer-to-peer”) celem uniemożliwienia naruszającej prawa autorskie wymiany plików.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2000/31

- 3 Zgodnie z motywami 45 i 47 dyrektywy 2000/31:

„(45) Ograniczenia odpowiedzialności usługodawców będących pośrednikami przewidziane w niniejszej dyrektywie nie mają wpływu na możliwości zakazów [...] różnych typów; zakazy takie mogą przede wszystkim przybierać formę orzeczeń sądów lub innych organów administracyjnych wymagających, aby usunąć lub zapobiec każdemu naruszeniu prawa, łącznie z usunięciem bezprawnych informacji lub uniemożliwieniem dostępu do nich.

[...]

(47) Państwa członkowskie nie mogą nakładać na usługodawców obowiązku nadzoru jedynie w odniesieniu do obowiązków o charakterze ogólnym; nie dotyczy to obowiązków nadzoru mających zastosowanie do przypadków szczególnych oraz, w szczególności, nie ma wpływu na decyzje władz krajowych podjęte zgodnie z ustawodawstwem krajowym”.

- 4 Artykuł 1 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„1. Niniejsza dyrektywa dąży do przyczynienia się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego przez zapewnienie swobodnego przepływu usług społeczeństwa informacyjnego między państwami członkowskimi.

2. Niniejsza dyrektywa zbliża, w zakresie potrzebnym do osiągnięcia celu

określonego w ust. 1, niektóre przepisy krajowe w sprawie usług społeczeństwa informacyjnego odnoszące się do rynku wewnętrznego, siedzib usługodawców, informacji handlowych, umów zawieranych drogą elektroniczną, odpowiedzialności pośredników, kodeksów postępowania, pozasądowych dróg rozstrzygania sporów, dochodzenia praw przed sądem oraz współpracy między państwami członkowskimi.

[...]”.

- 5 Zgodnie z art. 12 omawianej dyrektywy, zawartym w sekcji 4 jej rozdziału II, zatytułowanej „Odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami”:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, żeby w przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez usługobiorcę lub na zapewnianiu dostępu do sieci telekomunikacyjnej usługodawca nie był odpowiedzialny za przekazywane informacje, jeżeli:

- a) nie jest inicjatorem przekazu;
- b) nie wybiera odbiorcy przekazu; oraz
- c) nie wybiera oraz nie modyfikuje informacji zawartych w przekazie.

[...]

3. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na możliwość wymagania od usługodawcy przez sąd lub organ administracyjny, zgodnie z systemem prawnym państw członkowskich, żeby przerwał on naruszenia prawa lub im zapobiegł”.

- 6 Zgodnie z art. 15 dyrektywy 2000/31, również zawartym w sekcji 4 jej rozdziału II:

„1. Państwa członkowskie nie nakładają na usługodawców świadczących usługi określone w art. 12, 13 i 14 ogólnego obowiązku nadzorowania informacji, które przekazują lub przechowują, ani ogólnego obowiązku aktywnego poszukiwania faktów i okoliczności wskazujących na bezprawną działalność.

2. Państwa członkowskie mogą ustanowić w stosunku do usługodawców świadczących usługi społeczeństwa informacyjnego obowiązek niezwłocznego powiadamiania właściwych władz publicznych o rzekomych bezprawnych działaniach podjętych przez ich usługobiorców lub przez nich przekazanych informacjach lub obowiązek przekazywania właściwym władzom, na ich żądanie, informacji pozwalających na ustalenie tożsamości ich usługobiorców, z którymi mają umowy o przechowywanie”.

Dyrektywa 2001/29

- 7 Motywy 16 i 59 dyrektywy 2001/29 mają następujące brzmienie:

„(16) [...] Niniejszą dyrektywę należy wdrożyć w terminie analogicznym do terminu wyznaczonego dla dyrektywy [2000/31], uwzględniając, że wspomniana dyrektywa ustanawia zharmonizowane ramy zasad i przepisów dotyczących

między innymi niektórych istotnych części niniejszej dyrektywy. Niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów dotyczących odpowiedzialności zawartych w wymienionej dyrektywie.

[...]

- (59) Usługi pośredników mogą być, w szczególności w środowisku cyfrowym, coraz częściej wykorzystywane przez osoby trzecie w działalności naruszającej prawa. W wielu przypadkach pośrednicy tacy mają najwięcej możliwości, aby zakończyć takie naruszenia. Dlatego, z zastrzeżeniem wszystkich innych dostępnych sankcji lub środków naprawczych, podmioty praw autorskich powinny mieć możliwość domagania się wydania zakazu skierowanego do pośrednika, który w sieci utrzymuje naruszenia praw autorskich utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną przez osobę trzecią. Możliwość taka powinna być dostępna, nawet jeżeli działania pośrednika stanowią przedmiot wyjątku na mocy art. 5. Warunki i metody dotyczące takich nakazów powinny być uregulowane w ramach prawa krajowego państw członkowskich”.

8 Artykuł 8 dyrektywy 2001/29 stanowi:

„1. Państwa członkowskie przewidują stosowne sankcje i środki naprawcze w przypadku naruszenia praw i obowiązków wymienionych w niniejszej dyrektywie i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich realizacji. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

[...]

3. Państwa członkowskie zapewnią, aby podmioty praw autorskich mogły wnioskować o wydanie nakazu przeciwko pośrednikom, których usługi są wykorzystywane przez stronę trzecią w celu naruszenia praw autorskich lub pokrewnych”.

Dyrektywa 2004/48

9 Zgodnie z motywem 23 dyrektywy 2004/48:

„Bez uszczerbku dla wszelkich innych dostępnych środków, procedur i środków naprawczych podmioty uprawnione powinny mieć możliwość wystąpienia o nakaz sądowy przeciwko pośrednikowi, z którego usług korzystała strona trzecia przy naruszaniu prawa własności przemysłowej należącego do podmiotu uprawnionego. Warunki i procedury odnoszące się do takich nakazów należy pozostawić prawu wewnętrznemu państwa członkowskiego. W zakresie naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych pełny poziom harmonizacji został już przewidziany w dyrektywie [2001/29]. Z tego względu niniejsza dyrektywa nie może mieć wpływu na art. 8 ust. 3 dyrektywy [2001/29]”.

10 Zgodnie z art. 2 ust. 3 dyrektywy 2004/48:

„Niniejsza dyrektywa nie wpływa na:

- a) wspólnotowe przepisy regulujące prawo materialne w zakresie własności

intelektualnej, [...] lub dyrektywę [2000/31], a zwłaszcza art. 12–15 dyrektywy [2000/31];

[...]”.

11 Artykuł 3 dyrektywy 2004/48 przewiduje:

„1. Państwa członkowskie zapewniają objęte niniejszą dyrektywą środki, procedury i środki naprawcze niezbędne do stosowania praw własności intelektualnej. Powyższe środki, procedury i środki naprawcze są sprawiedliwe i słuszne oraz nie są nadmiernie skomplikowane czy kosztowne, ani też nie pociągają za sobą nierozsądnych ograniczeń czasowych czy nieuzasadnionych opóźnień.

2. Powyższe środki, procedury i środki naprawcze są również skuteczne, proporcjonalne i odstraszające, i stosowane w taki sposób, aby zapobiec tworzeniu ograniczeń handlu prowadzonego zgodnie z prawem i zapewnić zabezpieczenia przed ich nadużywaniem”.

12 Artykuł 11 dyrektywy 2004/48 stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają, że tam, gdzie podjęta została decyzja sądu stwierdzająca naruszenie prawa własności intelektualnej, organy sądowe mogą wydawać naruszającym zakaz kontynuacji naruszenia. Jeśli tak przewiduje prawo krajowe, niewypełnienie zakazu poddaje naruszającego, gdzie właściwe, powtarzalnej [okresowej] karze pieniężnej w celu zapewnienia zgodności z zakazem. Państwa członkowskie zapewniają też właścicielom [praw własności intelektualnej] możliwość składania wniosku o zakaz [wydanie zakazu] wobec pośredników, z usług których korzysta strona trzecia do naruszania [przy naruszaniu] prawa własności intelektualnej, bez uszczerbku dla postanowień art. 8 ust. 3 dyrektywy [2001/29]”.

Prawo krajowe

13 Artykuł 87 § 1 akapity pierwszy i drugi loi du 30 juin 1994 relative au droit d’auteur et aux droits voisins (ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych) (*Moniteur belge* z dnia 27 lipca 1994 r., s. 19297) stanowi:

„Prezes tribunal de première instance [...] orzeka[...] istnienie i nakazuj[e] zaprzestanie wszelkiego naruszenia praw autorskich lub praw pokrewnych.

Mo[że on] również wydać nakaz zaprzestania przeciwko pośrednikowi, którego usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do naruszania praw autorskich lub pokrewnych”.

14 Artykuły 18 i 21 loi du 11 mars 2003 sur certains aspects juridiques des services de la société de l’information (ustawy z dnia 11 marca 2003 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego) (*Moniteur belge* z dnia 17 marca 2003 r., s. 12962) dokonują transpozycji do prawa krajowego art. 12 i 15 dyrektywy 2000/31.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 15 SABAM jest organizacją reprezentującą autorów, kompozytorów i wydawców utworów muzycznych i zarządzającą ich prawami w zakresie udzielania zezwoleń na wykorzystywanie przez podmioty trzecie ich chronionych utworów.
- 16 Scarlet jest dostawcą dostępu do Internetu (zwanym dalej „ISP”), który zapewnia swoim klientom dostęp do Internetu, nie oferując innych usług, takich jak pobieranie lub wymiana plików.
- 17 W trakcie 2004 r. SABAM doszła do wniosku, że internauci korzystający z usług Scarlet pobierają z Internetu, bez zezwolenia i bez uiszczania opłat, utwory zapisane w jej katalogu za pomocą sieci „peer-to-peer”, która jest przejrzystym środkiem pozwalającym na wymianę treści, niezależnym, zdecentralizowanym i wyposażonym w zaawansowane funkcje wyszukiwania i pobierania.
- 18 W piśmie procesowym z dnia 24 czerwca 2004 r. SABAM wystąpiła przeciwko Scarlet do prezesa tribunal de première instance de Bruxelles, podnosząc, że Scarlet, jako ISP, znajduje się w najlepszej pozycji, aby podjąć środki w celu doprowadzenia do zaprzestania naruszeń prawa autorskiego dokonywanych przez jej klientów.
- 19 SABAM zażądała przede wszystkim, aby stwierdzono istnienie naruszeń prawa autorskiego w odniesieniu do utworów muzycznych zawartych w jej repertorium – a w szczególności prawa do powielania i prawa do publicznego udostępniania – które to naruszenia wynikają z niedozwolonej wymiany, za pośrednictwem usług świadczonych przez Scarlet, elektronicznych plików muzycznych za pomocą programów „peer-to-peer”.
- 20 Następnie SABAM wniosła o nałożenie na Scarlet, pod groźbą okresowej kary pieniężnej, obowiązku doprowadzenia do zaprzestania tych naruszeń poprzez uniemożliwienie lub zablokowanie wszelkich form wysyłania lub otrzymywania przez jej klientów za pośrednictwem programów „peer-to-peer” plików zawierających utwory muzyczne bez zezwolenia podmiotów uprawnionych z tytułu praw autorskich. Wreszcie SABAM wystąpiła o przekazanie jej przez Scarlet, pod groźbą okresowej kary pieniężnej, opisu środków, jakie Scarlet podejmie celem wykonania przyszłego orzeczenia.
- 21 Orzeczeniem z dnia 26 listopada 2004 r. prezes tribunal de première instance de Bruxelles stwierdził istnienie zgłoszonych przez SABAM naruszeń prawa autorskiego, jednakże przed wydaniem orzeczenia w przedmiocie wniosku o nakazanie zaprzestania naruszeń wyznaczył biegłego w celu zbadania, czy rozwiązania techniczne zaproponowane przez SABAM mogą być zrealizowane pod względem technicznym, czy umożliwiają filtrowanie wyłącznie bezprawnej wymiany plików elektronicznych i czy istnieją inne środki, za pomocą których można byłoby kontrolować używanie programów „peer-to-peer” oraz określać koszty rozpatrywanych środków.
- 22 W przedłożonym sprawozdaniu wyznaczony ekspert stwierdził, że pomimo licznych trudności technicznych wprowadzenie filtrowania i blokady bezprawnej wymiany plików elektronicznych nie jest całkowicie wykluczone.

- 23 W orzeczeniu z dnia 29 czerwca 2007 r. prezes tribunal de première instance de Bruxelles orzekł, że Scarlet ma doprowadzić, pod groźbą okresowej kary pieniężnej, do zaprzestania naruszeń praw autorskich, których istnienie zostało ustalone w orzeczeniu z dnia 26 listopada 2004 r., poprzez uniemożliwienie przesyłania lub odbierania przez jej klientów, w jakiegokolwiek formie, za pomocą programów „peer-to-peer”, plików elektronicznych zawierających utwory muzyczne z repertorium SABAM.
- 24 Od wspomnianego orzeczenia Scarlet wniosła apelację do sądu odsyłającego, utrzymując przede wszystkim, że zastosowanie się do tego nakazu jest niemożliwe, jako że skuteczność i trwałość systemów blokowania lub filtrowania nie została dowiedziona, oraz że wdrożenie takich rozwiązań napotyka na wiele praktycznych przeszkód, takich jak problemy przepustowości sieci i wpływ na sieć. Ponadto w jej opinii wszelkie próby blokowania takich plików są bardzo szybko skazane na porażkę, gdyż istnieje obecnie szereg programów „peer-to-peer” uniemożliwiających sprawdzenie ich zawartości przez osoby trzecie.
- 25 Następnie Scarlet podniosła, że sporny nakaz jest niezgodny z art. 21 loi du 11 mars 2003 sur certains aspects juridiques des services de la société de l’information, który dokonuje transpozycji do prawa krajowego art. 15 dyrektywy 2000/31, z tego względu, iż nakłada on na nią de facto ogólny obowiązek nadzorowania połączeń w jej sieci, jako że wszelkie rozwiązania polegające na blokowaniu lub filtrowaniu ruchu „peer-to-peer” wymagają bezwzględnie uogólnionego nadzorowania wszelkich połączeń dokonywanych w ramach tej sieci.
- 26 Wreszcie Scarlet przedstawiła pogląd, że wdrożenie systemu filtrowania narusza przepisy prawa Unii dotyczące ochrony danych osobowych i tajemnicy połączeń w zakresie, w jakim filtrowanie pociąga za sobą przetwarzanie adresów IP, stanowiących dane osobowe.
- 27 W tym kontekście sąd odsyłający uznał, że przed przystąpieniem do badania, czy mechanizm filtrowania i blokowania plików „peer-to-peer” istnieje i może być skuteczny, należy upewnić się, czy zobowiązania, które mogą zostać nałożone na Scarlet, są zgodne z prawem Unii.
- 28 W tych okolicznościach cour d’appel de Bruxelles postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy dyrektywy 2001/29 i 2004/48, w związku z dyrektywami 95/46, 2000/31 i 2002/58, interpretowane w szczególności w świetle art. 8 i 10 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, pozwalają państwom członkowskim upoważnić sąd krajowy – który ma orzekać co do istoty sprawy i jedynie na podstawie przepisu stanowiącego, że »[sąd krajowy może] również wydać nakaz przeciwko pośrednikowi, którego usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do naruszania praw autorskich i pokrewnych« – do nakazania [ISP] wprowadzenia, w stosunku do wszystkich swoich klientów, in abstracto i w celach zapobiegawczych, na wyłączny koszt ISP i bez ograniczeń w czasie, systemu filtrowania wszystkich połączeń elektronicznych, zarówno przychodzących, jak i wychodzących, przekazywanych za pośrednictwem jego usług, w szczególności przy zastosowaniu programów

»peer-to-peer«, w celu zidentyfikowania w jego sieci przypadków przekazywania plików elektronicznych zawierających utwory muzyczne, kinematograficzne lub audiowizualne, co do których strona powodowa rości sobie prawa, a następnie zablokowania transferu tych plików, bądź to na etapie próby ich pobrania, bądź na etapie ich wysłania?

- 2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie [pierwsze] – czy te dyrektywy nakładają na sąd krajowy mający orzekać w zakresie wniosku o wydanie nakazu przeciwko pośrednikowi, którego usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią w celu naruszania prawa autorskiego, obowiązek zastosowania zasady proporcjonalności, w przypadku gdy sąd ten ma orzec co do skuteczności i efektu odstraszającego żadanego środka?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 29 Za pomocą zadanych pytań sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy pozostające w związku dyrektywy 2000/31, 2001/29, 2004/48, 95/46 i 2002/58 interpretowane w świetle wymogów wynikających z ochrony mających zastosowanie praw podstawowych, należy rozumieć w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie skierowanemu do ISP nakazowi wdrożenia systemu filtrowania:

- wszystkich połączeń elektronicznych przekazywanych za pośrednictwem jego usług, w szczególności przy zastosowaniu programów „peer-to-peer”;
- mającego zastosowanie bez rozróżnienia w stosunku do wszystkich jego klientów;
- w celach zapobiegawczych;
- na wyłączny koszt ISP i
- bez ograniczeń w czasie,

zdolnego do zidentyfikowania w sieci tego dostawcy przypadków przekazywania plików elektronicznych zawierających utwory muzyczne, kinematograficzne lub audiowizualne, co do których strona powodowa rości sobie prawa własności intelektualnej, celem zablokowania transferu plików, których wymiana narusza prawo autorskie (zwanego dalej „spornym systemem filtrowania”).

- 30 W tym względzie należy przede wszystkim przypomnieć, że zgodnie z art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29 i art. 11 zdanie trzecie dyrektywy 2004/48 podmioty praw własności intelektualnej mogą występować o wydanie nakazu przeciwko pośrednikom, takim jak ISP, których usługi są wykorzystywane przez podmioty trzecie w celu naruszenia ich praw.
- 31 Następnie z orzecznictwa Trybunału wynika, że właściwość przyznana sądom krajowym zgodnie z tymi przepisami powinna pozwolić im na nakazanie wspomnianym pośrednikom podjęcia działań, które mają na celu doprowadzenie nie tylko do zaprzestania już popełnionych – za pośrednictwem świadczonych przez nich usług

społeczeństwa informacyjnego – naruszeń praw własności intelektualnej, ale także do zapobieżenia nowym naruszeniom (zob. podobnie wyrok z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie C-324/09 L'Oréal i in., dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 131).

- 32 Wreszcie z tego samego orzecznictwa wynika, że zasady wydawania nakazów, które państwa członkowskie są zobowiązane ustanowić na podstawie wspomnianych art. 8 ust. 3 i art. 11 zdanie trzecie – takie jak dotyczące warunków, które należy spełnić, i procedury, której należy przestrzegać – należą do prawa krajowego (zob., mutatis mutandis, ww. wyrok w sprawie L'Oréal i in., pkt 135).
- 33 Wspomniane przepisy krajowe, podobnie jak ich stosowanie przez sądy krajowe, muszą jednak uwzględniać ograniczenia wypływające z dyrektyw 2001/29 i 2004/48 oraz z innych źródeł prawa, do których odsyłają te dyrektywy (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie L'Oréal i in., pkt 138).
- 34 I tak, zgodnie z motywem 16 dyrektywy 2001/29 i art. 2 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2004/48, wspomniane przepisy ustanowione przez państwa członkowskie nie mogą naruszać przepisów dyrektywy 2000/31, a ściślej rzecz biorąc, jej art. 12–15.
- 35 W konsekwencji te same przepisy muszą w szczególności pozostawać w zgodności z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2000/31, który zakazuje władzom krajowym przyjmowania przepisów zobowiązujących ISP do prowadzenia ogólnego nadzoru nad informacjami, które przekazuje on w ramach swojej sieci.
- 36 Trybunał orzekł już w tym zakresie, że tego typu zakaz obejmuje w szczególności przepisy krajowe, które zobowiązywałyby usługodawcę będącego pośrednikiem, takiego jak ISP, do prowadzenia aktywnego nadzoru nad wszystkimi danymi każdego z jego klientów celem zapobieżenia wszelkim przyszłym naruszeniom praw własności intelektualnej. Poza tym omawiany obowiązek ogólnego nadzoru byłby nie do pogodzenia z art. 3 dyrektywy 2004/48, który stanowi, że objęte tą dyrektywą środki muszą być słuszne i proporcjonalne, a także nie mogą być nadmiernie kosztowne (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie L'Oréal i in., pkt 139).
- 37 W tych okolicznościach należy zbadać, czy nakaz będący przedmiotem postępowania przed sądem odsyłającym, który nakładałby na ISP obowiązek wdrożenia spornego systemu filtrowania, wymagałby od niego prowadzenia z tego tytułu aktywnego nadzoru nad wszystkimi danymi każdego z jego klientów celem zapobieżenia wszelkim przyszłym naruszeniom praw własności intelektualnej.
- 38 W tym względzie bezsporne jest, że wdrożenie wspomnianego systemu filtrowania oznaczałoby:
  - że ISP zidentyfikuje, w pierwszej kolejności, pośród wszystkich połączeń elektronicznych wszystkich swoich klientów, pliki objęte ruchem „peer-to-peer”;
  - że zidentyfikuje on, w drugiej kolejności, w ramach tego ruchu, pliki zawierające utwory, w odniesieniu do których podmioty praw własności intelektualnej roszczą sobie prawa;
  - że określi on, w trzeciej kolejności, które z tych plików są wymieniane w sposób

bezprawny;

- że dokona on, w czwartej kolejności, blokady wymiany plików zakwalifikowanych przez niego jako bezprawne.
- 39 Tym samym taki nadzór w celach zapobiegawczych wymagałby aktywnej obserwacji ogółu połączeń elektronicznych realizowanych w sieci danego ISP i w konsekwencji obejmowałby wszystkie informacje, jakie mają zostać przekazane, i wszystkich klientów korzystających z tej sieci.
- 40 Uwzględniając powyższe rozważania, należy stwierdzić, że nakaz nakładający na danego ISP obowiązek wdrożenia spornego systemu filtrowania wymagałby od niego prowadzenia aktywnego nadzoru nad wszystkimi danymi każdego z jego klientów celem zapobieżenia wszelkim przyszłym naruszeniom praw własności intelektualnej. Wynika z tego, że omawiany nakaz nałożyłby na tego ISP obowiązek sprawowania ogólnego nadzoru, zakazanego przez art. 15 ust. 1 dyrektywy 2000/31.
- 41 Do celów przeprowadzenia oceny zgodności tego nakazu z prawem Unii należy ponadto wziąć pod uwagę wymogi wynikające z ochrony mających zastosowanie praw podstawowych, takich jak wskazane przez sąd odsyłający.
- 42 W tym zakresie należy przypomnieć, że nakaz będący przedmiotem postępowania przed sądem odsyłającym służy realizacji celu polegającego na zapewnieniu ochrony praw autorskich wchodzących w zakres praw własności intelektualnej, które mogą być naruszane przez charakter i zawartość niektórych połączeń elektronicznych realizowanych za pośrednictwem sieci danego ISP.
- 43 Ochrona prawa własności intelektualnej została wprowadziona przewidziana w art. 17 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”). Niemniej ani z tego postanowienia, ani z orzecznictwa Trybunału w żaden sposób nie wynika, by prawo to było nienaruszalne i by w konsekwencji powinno zostać objęte bezwzględną ochroną.
- 44 Jak wynika bowiem z pkt 62–68 wyroku z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie C-275/06 *Promusicae*, Zb.Orz. s. I-271, ochrona prawa podstawowego własności, w ramach którego mieszczą się również prawa własności intelektualnej, powinna zostać wyważona względem innych praw podstawowych.
- 45 Ściślej rzecz ujmując, z pkt 68 wspomnianego wyroku wynika, że to na krajowych władzach i sądach spoczywa obowiązek zapewnienia, w ramach środków przyjmowanych w celu ochrony podmiotów prawa autorskiego, odpowiedniej równowagi między ochroną tego prawa a ochroną praw podstawowych osób, do których odnoszą się takie środki.
- 46 A zatem w okolicznościach takich jak stanowiące przedmiot postępowania przed sądem odsyłającym krajowe władze i sądy powinny w szczególności zapewnić odpowiednią równowagę między ochroną prawa własności intelektualnej, z której korzystają podmioty prawa autorskiego, a ochroną wolności prowadzenia działalności gospodarczej, z której korzystają podmioty gospodarcze, takie jak ISP, na mocy art. 16

karty.

- 47 Tymczasem w niniejszym przypadku nakaz ustanowienia spornego systemu filtrowania oznacza nadzorowanie, w interesie tych podmiotów prawa autorskiego, wszystkich połączeń elektronicznych realizowanych w sieci danego ISP, przy czym nadzór taki jest ponadto nieograniczony w czasie, obejmuje wszelkie przyszłe naruszenia i zakłada konieczność ochrony utworów nie tylko istniejących, ale również przyszłych, które w chwili wdrożenia omawianego systemu jeszcze nie powstały.
- 48 Co za tym idzie, taki nakaz stanowiłby kwalifikowane naruszenie wolności prowadzenia przez danego ISP działalności gospodarczej, ponieważ zobowiązywałby go do wprowadzenia złożonego, kosztownego i trwałego systemu informatycznego na jego własny koszt, co byłoby zresztą sprzeczne z przesłankami przewidzianymi w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/48, który wymaga, by środki służące zapewnieniu poszanowania praw własności intelektualnej nie były nadmiernie skomplikowane czy kosztowne.
- 49 W tych warunkach należy stwierdzić, że nakaz ustanowienia spornego systemu filtrowania należy uznać za niespełniający wymogu zapewnienia odpowiedniej równowagi między z jednej strony ochroną prawa własności intelektualnej, z której korzystają podmioty prawa autorskiego, a z drugiej strony ochroną wolności prowadzenia działalności gospodarczej, z której korzystają podmioty gospodarcze takie jak ISP.
- 50 Co więcej, skutki takiego nakazu nie ograniczyłyby się do danego ISP, gdyż sporny system filtrowania może naruszać także prawa podstawowe klientów tego ISP, a mianowicie ich prawo do ochrony danych osobowych oraz wolność otrzymywania i przekazywania informacji, chronione przez art. 8 i 11 karty.
- 51 Oczywiście jest bowiem, po pierwsze, że nakaz ustanowienia spornego systemu filtrowania pociągałby za sobą konieczność przeprowadzania systematycznej analizy wszelkich treści oraz gromadzenie i identyfikację adresów IP użytkowników, od których pochodzą przesłane w sieci nielegalne treści, przy czym adresy te stanowią chronione dane osobowe, jako że pozwalają na precyzyjną identyfikację tych użytkowników.
- 52 Po drugie, istnieje ryzyko, że omawiany nakaz naruszyłby wolność informacji, ponieważ system ten mógłby nie rozróżniać w wystarczającym stopniu treści niezgodnej z prawem i treści zgodnej z prawem, skutkiem czego jego wdrożenie mogłoby doprowadzić do blokady połączeń o treści zgodnej z prawem. Nie budzi bowiem wątpliwości okoliczność, że odpowiedź na pytanie dotyczące zgodności z prawem danego przekazu zależy również od stosowania ustawowych wyjątków od prawa autorskiego, które różnią się od siebie w poszczególnych państwach członkowskich. Ponadto w niektórych państwach członkowskich pewne utwory mogą należeć do domeny publicznej lub zostać bezpłatnie opublikowane w witrynie internetowej przez ich autorów.
- 53 W konsekwencji należy stwierdzić, że wydając nakaz zobowiązujący ISP do wdrożenia spornego systemu filtrowania, wspomniany sąd krajowy nie spełniłby wymogu zapewnienia odpowiedniej równowagi między z jednej strony prawem własności intelektualnej, a z drugiej strony wolnością prowadzenia działalności gospodarczej,

prawem do ochrony danych osobowych oraz wolnością otrzymywania i przekazywania informacji.

- 54 Mając na względzie powyższe rozważania, na zadane pytania należy odpowiedzieć, że pozostające w związku dyrektywy 2000/31, 2001/29, 2004/48, 95/46 i 2002/58 interpretowane w świetle wymogów wynikających z ochrony mających zastosowanie praw podstawowych, należy rozumieć w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie skierowanemu do ISP nakazowi wdrożenia spornego systemu filtrowania.

W przedmiocie kosztów

- 55 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywy:

- **2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym);**
- **2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym;**
- **2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności;**
- **95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, oraz**
- **2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej),**

pozostające w związku i interpretowane w świetle wymogów wynikających z ochrony mających zastosowanie praw podstawowych, należy rozumieć w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie skierowanemu do dostawcy dostępu do Internetu nakazowi wdrożenia systemu filtrowania:

- **wszystkich połączeń elektronicznych przekazywanych za pośrednictwem**

jego usług, w szczególności przy zastosowaniu programów „peer-to-peer”;

- mającego zastosowanie bez rozróżnienia w stosunku do wszystkich jego klientów;**
- w celach zapobiegawczych;**
- na wyłączny koszt dostawcy i**
- bez ograniczeń w czasie,**

zdolnego do zidentyfikowania w sieci tego dostawcy przypadków przekazywania plików elektronicznych zawierających utwory muzyczne, kinematograficzne lub audiowizualne, co do których strona powodowa rości sobie prawa własności intelektualnej, celem zablokowania transferu plików, których wymiana narusza prawo autorskie.

Podpisy

---

* Język postępowania: francuski.

© Unia Europejska, <http://eur-lex.europa.eu/>